

УДК 342.951: [351.74:349.6]

І. Д. Казанчук

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративної діяльності органів внутрішніх справ
Харківського національного університету внутрішніх справ

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ШЛЯХУ ДО РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННОЮ СФЕРОЮ РЕГІОНУ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Статтю присвячено доктринальним засадам формування інституту децентралізації в юридичній науці й адміністративному законодавстві України. Розглянуто погляди закордонних і вітчизняних учених, на підставі яких надано узагальнене визначення поняття децентралізації щодо природоохоронної сфери. Здійснено пошук шляхів оптимізації адміністративно-правових аспектів впровадження принципу децентралізації влади в процесі модернізації системи управління охороною навколишнього природного середовища на рівні регіону.

Ключові слова: децентралізація, органи місцевого самоврядування, регіон, природоохоронна сфера, адміністративне законодавство України.

Постановка проблеми. В умовах розвитку євроінтеграційних процесів українська держава повинна поглиблювати реформи в усіх галузях державного управління з урахуванням екологічних чинників. Поряд із цим реалізація державної екологічної політики можлива шляхом створення ефективних організаційно-правових і економічних умов саме на рівні регіонів, надання їм можливостей використання наявних матеріальних і фінансових ресурсів для здійснення природоохоронних заходів, проведення комплексу управлінських дій щодо зміни галузевої й технологічної структури виробництва в напрямі зменшення його впливу на екологічний стан. Для системи адміністративно-територіального устрою України характерний високий ступінь централізації влади по вертикалі [1, с. 56], відповідно, представницькі органи на місцях не змогли стати провідниками ефективної політики в інтересах людини й забезпечення захисту нагальних потреб територіальних громад. Фактично формування ефективної системи управління галуззю охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування має яскраво виражений регіональний характер, відіграє особливу роль в інтенсифікації виробництва на основі прискорення науково-технічного прогресу, а отже, й вимагає актуалізації дій щодо проведення

реформи децентралізації державного регулювання влади в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема децентралізації влади в теорії й практиці українського державотворення завжди посідала вагоме місце, починаючи з моменту проголошення незалежності України. У вітчизняній науці питання децентралізації державної влади також неодноразово ставали предметом дослідження багатьох учених, серед яких О. Євтушенко, С. Карпець, О. Козич, М. Корявець, К. Линьов, А. Матвієнко, В. Мельниченко, Н. Мельтюхова, О. Петренко, Т. Тарасенко, Б. Шевчук, Ю. Шемшученко та інші. Особливу увагу значенню децентралізації як правової категорії в побудові демократичної держави приділяли зарубіжні науковці, зокрема А. Ларсон, Дж. Райбот, Томас Д. Холл, Дж. Стоссел, Террі Л. Андерсон. Незважаючи на те що децентралізація широко вивчається і практикується в урядовій сфері, на жаль, немає загального розуміння поняття децентралізації в адміністративній науці, недосконалою є правова база реалізації цього принципу в тому числі в системі управління галуззю природоохорони та природокористування на рівні регіону.

Метою статті є аналіз наукових концепцій щодо визначення поняття «децентралізація», з'ясування тенденцій розвитку адміністратив-

но-правових аспектів реалізації принципу децентралізації в природоохоронній сфері регіону.

Виклад основного матеріалу. Треба зазначити, що ступінь децентралізації залежить від ступеня її здатності, у концептуальному значенні по-різному застосовується в державному управлінні, законодавстві й політиці. Із провідного досвіду низки країн Євросоюзу (Франції, Італії, Іспанії, Польщі, Данії, Чехії) стає зрозумілим, що саме децентралізація є однією з головних форм розвитку демократії, яка дає змогу при збереженні держави і її інститутів розширити ключову роль інституту місцевого самоврядування в публічному управлінні на рівні регіону й держави [2, с. 254], активізувати населення на участь у прийнятті важливих управлінських рішень із питань вирішення його потреб та інтересів у природоохоронній сфері, захисту його екологічних прав, звузити сферу впливу держави на суспільство, замінюючи цей вплив механізмами саморегуляції, виробленими самим суспільством.

Зауважимо, що сенс децентралізації може до певної міри змінюватися залежно від аспекту, в якому вона розглядається. Тому для розуміння саме в адміністративно-правовому сенсі важливості принципу децентралізації в державотворенні й розвитку суспільства розглянемо його діалектичну сутність.

Хоча неефективна організація влади на рівні регіону, неієздатність місцевого самоврядування й досі залишаються проблемою українського суспільства, треба визнати, що поняття «децентралізація» для України запозичене, хоча й має давню історію. Цікаво, як закордонні дослідники описали історію урядів і імперій із погляду централізації та децентралізації. Так, у 1910 році Генрі Кебот Лодж у працях написав, що перський цар Дарій I (550–486 до н. е.) був майстром організації, тому саме за його правління вперше в історії централізація почала розглядатися з боку політики. Науковець зазначив, що система децентралізації Дарія I відрізняється від децентралізації у Стародавній Греції [2, с. 253]. Із 1980-х років XX століття багато вчених писали про цикли централізації й децентралізації. Зокрема, Стівен К. Сандерсон зазначав, що за останні 4 000 років усі князівства та держави послідовно пройшли кроки централізації й децентралізації економічної, політичної та соціальної влади [3, с. 118–119]. Крістофер К. Чейз-Данн і Томас Д. Холл, аналізуючи теорію еліт, що формуються під час накопичення державою

багатств і які в період «конкуренції всередині правлячого класу, провокують злет і падіння держави», визначали роль еліти в процесі централізації й децентралізації сучасних держав [4, с. 33].

В Україні вперше поняття «децентралізація» згадується в Конституції Української Народної Республіки від 29 квітня 1918 року, у якій зазначалося, що, «не порушуючи єдиної своєї влади, УНР надає своїм землям, волостям і громадам права широкого самоврядування, дотримуючись принципу децентралізації» [5, с. 102]. Тому, за змістом Політологічного енциклопедичного словника, децентралізація означає систему управління, за якої частина функцій центральної влади переходить до місцевих органів самоуправління та передбачає скасування або послаблення централізації [6, с. 117].

Як зазначає Ю.С. Шемшученко, децентралізація – це процес розширення і зміцнення прав і повноважень адміністративно-територіальних одиниць або нижчих органів та організацій при одночасному звуженні прав і повноважень відповідного центру. Вона, як правило, здійснюється цілеспрямовано з метою оптимізації практичного вирішення питань загальнонаціональної ваги, а також утілення в життя специфічних регіонально-локальних програм [7].

Аналізуючи погляди закордонних і вітчизняних учених, можемо виділити узагальнене визначення поняття децентралізації, під яким варто розуміти процес перерозподілу або диспергування функцій, повноважень, людей або речей від центрального управління, тобто це система правління, за якої частина функцій центральної влади переходить до місцевих органів самоуправління так, аби якомога більше повноважень мали ті органи, що ближче до людей, де такі повноваження можна реалізовувати найбільш успішно.

Беручи за основу закордонну практику, хотілося б відмітити, що дуже високий ступінь децентралізації спостерігається у Швеції, Данії, Італії, Франції, при чому уряд у цих країнах не втручається у справи місцевої влади [8, с. 64]. В Україні конституційна модель організації державної виконавчої влади є недосконалою. Хоча в межах певних адміністративно-територіальних одиниць і співіснують дві форми організації місцевої влади (органи місцевого самоврядування та місцеві державні адміністрації), проте місцеві державні адміністрації не тільки здійснюють контрольно-наглядові функції щодо ор-

ганів місцевого самоврядування, а й володіють повноваженнями щодо управління відповідними територіями [1, с. 57]. Поляризація інтересів центру й регіонів є основою зародження муніципальної влади, яка виникає в процесі децентралізації публічної державної влади. Масштаби та ефективність органів місцевого самоврядування, відповідно, і добробут територіальних громад та держави загалом прямо залежать від характеру правовідносин між різними рівнями влади. А отже, й досі є проблема пошуку оптимального варіанта взаємодії органів самоврядування з органами виконавчої влади.

За роки незалежності в Україні були зроблені перші кроки з метою створення правових засад для інституціонування демократичної децентралізації. Спочатку прийнято Закони України: «Про місцеві Ради народних депутатів і місцеве самоврядування» (1990 рік), «Про місцеві Ради народних депутатів, місцеве і регіональне самоврядування» (1992 рік). Саме ці законодавчі акти на той момент визначили межі функціонування органів місцевого самоврядування й державної влади. Важливою віхою на шляху децентралізації стала ратифікована в 1997 році Європейська хартія місцевого самоврядування, в преамбулі якої зазначено таке:

– «місцеві влади є однією з головних підвалин будь-якого демократичного режиму, а право громадян на участь в управлінні державними справами є одним з демократичних принципів, які поділяються державами-членами Ради Європи,

– це право найбільш безпосередньо може здійснюватися саме на місцевому рівні, ... існування місцевих влад, наділених реальними функціями, може забезпечити ефективне і близьке до громадянина управління,

– з цього випливає необхідність існування місцевих влад, які мають створені на демократичній основі директивні органи і широку автономію щодо своїх функцій, а також ресурси, необхідні для їх виконання...» [9].

Тобто в Хартії чітко визначено право на участь громадян в управлінні державою та надання місцевим органам влади широкої автономії.

Із того часу Верховна Рада України зробила ще низку важливих кроків у напрямі формування правової основи для децентралізації влади, прийнявши такі демократичні й необхідні для свого часу Закони України: «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року

[10], «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 року. Останній, зокрема, закріпив за місцевими державними адміністраціями певні повноваження щодо здійснення виконавчої влади на території окремої адміністративно-територіальної одиниці, реалізацію повноважень, делегованих їй відповідною радою в природоохоронній сфері [11]. Вирішальним кроком, спрямованим на процес децентралізації влади та реалізацію Концепції реформи місцевого самоврядування, стало закріплення на конституційному рівні системи організації влади на місцевому рівні [12, ст. 7].

Історичні події, які мали місце в нашій державі на початку 2014 року, знову висунули на перший план проблему децентралізації. І це зрозуміло, адже обраний Україною євроінтеграційний вектор розвитку держави, з одного боку, та політична й соціально-економічна ситуація в Україні, з іншого боку, актуалізували питання децентралізації влади – передачу повноважень і ресурсів на нижчі рівні публічного управління. Тому реальні кроки в реформі місцевого самоврядування й територіальної організації влади були зроблені лише в лютому 2015 року з прийняттям Законів України: «Про засади державної регіональної політики» [13] і «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [14]. Але жодні реформи місцевого самоврядування неможливі без реального виконання вимог Європейського Союзу щодо децентралізації в здійсненні державної влади. Це передбачає внесення відповідних змін до Основного Закону та інших законодавчих актів України щодо закріплення принципу децентралізації, повсюдності місцевого самоврядування, сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць, розподілу повноважень у природоохоронній сфері й природокористування між органами місцевого самоврядування за принципом субсидіарності, наділення громад максимально широким колом повноважень із екологічних питань тощо.

У статті 132 Конституції України вказано, що «територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій» [12]. Гарантія територіальної цілісності України є базовою умовою децентралізації державної вла-

ди на користь збільшення прав регіонів в особі територіальних громад. Метою політики здійснення децентралізації є відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні.

У юриспруденції утвердилася думка, що децентралізація влади включає не тільки політичну, а й адміністративну й екологічну сторони, а також упровадження принципів правової, адміністративної та фінансової автономії територіальних громад [7]. Щодо екологічної складової центральний уряд може володіти великими ділянками землі й управляти лісовими, водними, мінеральними та іншими ресурсами. Уряд також може розпоряджатися ними за допомогою урядових операцій або шляхом здачі їх в оренду приватному бізнесу; або він може не використовувати ресурси задля збереження навколишнього природного середовища. Уряд також слідкує за землею, що знаходиться у приватній власності, шляхом установлення правил використання землі, створення екологічних та інших норм. Продаж або оренда земель може бути вигідною для уряду, який прагне відмовитися від управління землею, але за такими землями зберігається громадський контроль через небезпеку екологічного забруднення. Найефективнішим способом подолання проблем у цьому напрямі є передача управління регіонам – упровадження екологічної децентралізації. Це дає Україні можливість отримати не тільки ефективну й перспективну модель територіально-економічного розвитку, а й стати на шлях побудови справжньої демократії в країні відповідно до європейських стандартів.

У розділі VII «Децентралізація та реформа публічної адміністрації» Програми діяльності Кабінету Міністрів України [15] зазначається, що Кабінет Міністрів України зосереджуватиметься в процесі реформ місцевого самоврядування на вирішенні таких завдань у сфері децентралізації влади:

а) забезпечення продовження формування адміністративно-територіальних одиниць базового рівня – громад, ефективного розмежування за принципом субсидіарності повноважень органів місцевого самоврядування різних рівнів, а також органів місцевого самоврядування та органів державної влади;

б) оптимізація за результатами функціональних обстежень структури місцевих державних

адміністрацій, усунення дублювання й надлишкових функцій;

в) сприяння належному забезпеченню органів місцевого самоврядування фінансовими ресурсами, зокрема, шляхом спрямування до місцевих бюджетів частки загальнодержавних податків, забезпечення повноти і своєчасності фінансування делегованих повноважень за затвердженими стандартами;

г) надання громадам права розпоряджатися земельними ресурсами, делегування органам місцевого самоврядування повноважень із надання більшості базових адміністративних послуг;

д) запровадження нових методів і механізмів служби в органах місцевого самоврядування на основі європейських принципів публічної служби [15].

Наприкінці квітня 2016 року Кабінет Міністрів схвалив проект Угоди між Урядом України та Європейською Комісією, що діє від імені Європейського Союзу, про фінансування «U-LEAD з Європою: Програми для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку». Реалізацією цієї програми інституціонального розвитку нашої держави будуть займатися Німеччина, Швеція і Польща через Німецьке товариство з питань міжнародної допомоги (GIZ) і Шведську агенцію міжнародного розвитку (SIDA) [16]. Передбачається, що нагляд і координація діяльності програми здійснюватиметься Міністерством регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства України через Центральний офіс реформ у співпраці з Євросоюзом, центральними й місцевими органами влади, залученими до децентралізації. Нова програма, яка започатковується в рамках цієї угоди, розрахована на чотири роки і спрямована на підтримку реформи місцевого самоврядування та розвитку регіонів і включає два основних компоненти [16].

Перший – це зміцнення спроможності для реформ децентралізації й регіональної політики. Тут мова йде про навчання для місцевої влади на всіх рівнях, тематичні консультації, підтримку професійної освіти для посадових осіб виконавчих органів влади, навчання з управління проектним циклом.

Другий компонент включає розвиток центрів надання адміністративних послуг (навчання для місцевого персоналу, комплексні відновлювальні роботи, тощо) та підвищення обізнаності громадян щодо місцевого самоврядування.

У результаті виконання цієї Програми громадяни в регіонах отримують важливі для подальшого розвитку регіонів знання щодо складання місцевих бюджетів, електронного врядування, стратегічного планування, моніторингу виконання програм регіонального розвитку, ефективного фінансового управління.

Відзначимо, що з 2015 року джерела наповнення місцевих бюджетів було розширено за рахунок передачі з держбюджету на місця деяких податків, а також запровадження нових зборів. За рахунок цього за цей рік доходи місцевих бюджетів зросли більше ніж на 40% [17]. Цими доходами громади можуть розпоряджатися самостійно і спрямовувати їх на розв'язання своїх пріоритетних завдань, у тому числі й природоохоронних. І всі місцеві бюджети тепер можна затверджувати самостійно, не чекаючи затвердження бюджетів районних чи міст обласного значення. Однак важливо, щоб органи місцевого самоврядування скористалися наданими їм можливостями й усвідомили, що податкові надходження – це передусім результати економічної діяльності відповідних місцевих підприємств, суб'єктів малого та середнього бізнесу. А це потребує значного підвищення кваліфікації суб'єктів управління в окремих регіонах і розширення їхніх повноважень у сфері управління. Якщо в регіонах не розвиватиметься бізнес, жодна децентралізація не наповнить місцеві бюджети.

Тому в умовах проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні, основи якої мають бути закріплені в новій редакції Конституції України, повинен бути докорінно оновлений і Закон України «Про місцеві державні адміністрації». А за ним має бути оновлено або ухвалено такі закони, як «Про місцеві реформи», «Про співробітництво громад» і багато інших. Передбачається, що ці законодавчі нововведення забезпечать надійну правову основу для ефективного здійснення влади в регіонах і країні загалом.

Згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [10], первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальні громади сіл, селищ і міст. У селах, селищах, визначених за рішенням місцевої об'єднаної територіальної громади, за винятком її адміністративного центру, обирається староста, який є посадовою особою місцевого самоврядування на строк повноважень місцевої влади. За до-

помогою цього інституту законодавець ставив завдання максимально наблизити до громадян надання адміністративних послуг, а також надати населенню пунктам своїх представників у виконавчих органах відповідних рад. Тому до власних повноважень місцевої влади має належати й функція розробки та реалізації стратегії соціально-економічного розвитку і програм розвитку еколого-правової культури регіону, що дає змогу суб'єктам управління визначати перспективи регіону й підвищити відповідальність місцевої влади за майбутнє громадян. На практиці більшість сіл і селищ майже ніколи не займалися питаннями стратегії розвитку, у них немає такого досвіду. Щоб подолати цю проблему в усіх регіонах необхідно створити регіональні офіси як юридичні особи для підтримки реформи місцевого самоврядування й територіальної організації влади, децентралізації повноважень, які стануть містком між центральною та місцевою владою й допоможуть у налагодженні зворотного зв'язку під час реформування державної регіональної політики. У перспективі регіональні офіси реформ мають стати основою для формування повноцінних агенцій регіонального розвитку. Підвищити кваліфікацію кадрів, посилити право та розширити повноваження суб'єктів управління в умовах децентралізації влади можуть агенції регіонального розвитку, неприбуткові установи, які, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України [18], утворюються з метою ефективної реалізації державної регіональної політики.

Агенція не є бюджетною організацією. Її співзасновниками можуть бути регіональні торгово-промислові палати, регіональні відділення всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, місцеві асоціації органів місцевого самоврядування відповідного регіону, громадські об'єднання, вищі навчальні заклади, наукові установи. Основними функціями агенції в регіоні є такі:

- 1) аналіз соціально-економічної ситуації, проблем розвитку відповідного регіону, подання пропозицій щодо шляхів їх розв'язання;

- 2) вивчення досвіду інших держав щодо реалізації регіональної політики та підготовка пропозицій щодо використання позитивного досвіду в регіоні;

- 3) сприяння в тому числі шляхом організації і проведення консультаційної роботи щодо реалізації суб'єктами регіонального розвитку регіональної стратегії розвитку й виконання

плану заходів щодо її реалізації, регіональних програм і проектів; підвищення інвестиційної привабливості регіону; залучення міжнародної технічної допомоги для регіонального розвитку; створення умов для інституційного та інфраструктурного розвитку регіону;

4) участь у проведенні моніторингу стану виконання в регіоні завдань, визначених Державною стратегією регіонального розвитку, плану заходів щодо реалізації регіональної стратегії розвитку, програм і проектів; розробленні пропозицій щодо правового регулювання питань регіонального розвитку;

5) інформування громадськості про діяльність агенції, зокрема, шляхом розміщення на своєму офіційному веб-сайті відповідної інформації тощо [18].

Президент України П. Порошенко підкреслив, що децентралізація не означає послаблення центральної влади в таких питаннях, як оборона, зовнішня політика, національна безпека, верховенство права, дотримання громадянських свобод. Вона пропонує вирішення вагомих проблем регіонів у бік розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування різних рівнів між собою та виконавчої влади; визначення, скільки ресурсів треба на кожному рівні; підзвітності органів місцевого самоврядування перед виборцями й державою за виконання завдань державної екологічної політики [19]. Однак, реалізуючи політику децентралізації, варто зважати на ті ризики, які можуть виникнути. Адже зарубіжний досвід підтверджує, що навіть в успішних країнах (Франція, Італія, Польща) в процесі здійснення децентралізації влади існують проблеми. У цьому плані в Україні в умовах сучасної політичної та економічної кризи можливе зростання свавілля місцевих чиновників і незадоволення населення владою [20, с. 4], поглиблення сепаратистських тенденцій в окремих регіонах за умови надання їм можливості вирішувати свою долю у складі держави тощо.

Висновки і пропозиції. Отже, децентралізація сприяє ефективному територіальному розвитку, демократизації, дійсному народовладдю, ефективному забезпеченню екологічних прав і свобод громадян на рівні регіону. Координація діяльності органів виконавчої влади й місцевого самоврядування з реалізації державної екологічної політики здійснюється шляхом узгодження цілей, пріоритетів, завдань і заходів центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування під час роз-

робки та виконання документів, що визначають державну регіональну політику, проведення моніторингу й оцінювання результативності дій. При цьому процес децентралізації містить такі дії: держава повинна сприяти зміцненню інститутів місцевого самоврядування, ефективності їхньої діяльності з метою забезпечення здійснення ними самоврядних функцій на рівні регіону, забезпечити ефективність системи служби в органах місцевого самоврядування, підвищення освітнього й компетентного рівня їхніх службовців, здійснення ефективної політики, спрямованої на подолання диспропорцій в економічній, природоохоронній та інших сферах розвитку територій, збільшення обсягу бюджетного фінансування й удосконалення механізму трансфертів фінансових ресурсів держави на рівень територіальних громад тощо.

Список використаної літератури:

1. Євтушенко О.Н. Проблеми децентралізації державної влади і місцевого самоврядування в Україні / О.Н. Євтушенко // Гілея: науковий вісник : збірник наукових праць. – 2009. – № 29. – С. 56–60.
2. Карпець С.Л. Світовий досвід управління регіональним розвитком / С.Л. Карпець // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2008. – Вип. 2 (44). – С. 252–258.
3. Stephen K. Sanderson. Civilizations and World Systems: Studying World-Historical Change. – Rowman & Littlefield, 1995. – 408 p.
4. Christopher K. Chase-Dunn, Thomas D. Hall. Rise and Demise: Comparing World Systems. – Westview Press, 1997. – 332 p.
5. Трачук П.А. Децентралізація та проблеми адміністративного самоврядування / П.А. Трачук // Держава і право : збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 48. – С. 101–108.
6. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л.М. Герасіна, В.Л. Погрібна, І.О. Поліщук та ін. ; за ред. М.П. Требіна. – Х. : Право, 2015. – 816 с.
7. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К. : Укр. енцикл., 1998–2004. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://leksika.com.ua/19320925/legal/detsentralizatsiy>.
8. Іжа М.М. Показник децентралізаційних процесів у країнах Європи / М.М. Іжа // Вісник СевНТУ : збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 112. – С. 62–70.
9. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_036.

10. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
11. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20–21. – Ст. 190.
12. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
13. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII // Урядовий кур'єр. – 2015. – 11 березня.
14. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 № 157-УШ // Урядовий кур'єр. – 2015. – 11 березня
15. Програма діяльності Кабінету Міністрів України : Постанова Верховної Ради України від 14.04.2016 №1099-VIII // Урядовий кур'єр. – 2016. – 20 квітня.
16. Уряд схвалив підписання Угоди між Україною та ЄС про виділення 97 млн. євро на підтримку децентралізації // Урядовий портал. – 20.04.2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/printable>.
17. Короткий огляд реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні / Інститут громадянського суспільства, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.csi.org.ua/korotkyj-oglyad-reformy-mistsevogo-sam/>.
18. Типове положення про агенцію регіонального розвитку : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2016 № 268 // Урядовий кур'єр. – 2016. – 8 квітня.
19. Децентрализация не означает ослабления центральной власти в ключевых вопросах / Центр підтримки реформ від 01.07.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ostro.org/general/politics/news/474166/>.
20. Данилишин Б. Регионализм в Украине: реальность и перспективы / Б. Данилишин // Зеркало недели. – 2012. – 16 июня. – № 22(70). – С. 3–7.

Казанчук И. Д. Реализация принципа децентрализации на пути к реформированию системы управления природоохранной сферой на региональном уровне: административно-правовые аспекты

Статья посвящена доктринальным основам формирования института децентрализации в юридической науке и административном законодательстве Украины. Рассмотрены научные подходы зарубежных и отечественных ученых, на основании которых дано определение понятия децентрализации касательно природоохранной сферы. Осуществлен поиск путей оптимизации административно-правовых аспектов реализации принципа децентрализации в процессе модернизации системы управления сферой охраны окружающей природной среды на уровне регионов.

Ключевые слова: децентрализация, органы местного самоуправления, регион, природоохранная сфера, административное законодательство Украины.

Kazanchuk I. D. The implementation of the principle of decentralization on the way to reform the environmental area management at the regional level: the administrative and legal aspects

The article is devoted to the doctrinal basis of formation of the institute of decentralization in jurisprudence and legislation of Ukraine. Also indicated ways of optimizing the legal and administrative aspects of the implementation of the principle of decentralization in the process of modernization of the sphere of management of environmental protection and use of natural resources at the regional level.

Key words: decentralization, local government, region, scope of environmental protection, administrative legislation of Ukraine.